

Πρεσβεία της Ελλάδος στη Μαδρίτη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Η παρούσα Έρευνα Αγοράς αφορά τους ακόλουθους κωδικούς της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature): HS [1509]-Ελαιόλαδο και HS [1510]-Πυρηνέλαιο

Μαδρίτη, Νοέμβριος 2024

ISO 9001:2008 GEN 30 – 02

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.....	3
A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά.....	3
A.2 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/προϊόντος	4
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ.....	4
B.1 Δομή Παραγωγής	4
B.2 Εξέλιξη Παραγωγής	5
B.3 Παραγωγική δυναμικότητα κλάδου/ προϊόντος	7
B.4 Μέθοδοι-βαθμός κάθετης ολοκλήρωσης στον κλάδο	7
B.5 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής.....	7
Γ. ΖΗΤΗΣΗ	9
Γ.1 Μέγεθος αγοράς	9
Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά	10
Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης.....	11
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	13
Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος	13
Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών	15
Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια.....	19
E. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ.....	20
E.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής.....	20
E.2 Τιμές λιανικής πώλησης.....	21
ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	26
ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου.....	26
Ζ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	27
Ζ.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση-προσφορά, προοπτικές της αγοράς.....	27
Η. ΠΗΓΕΣ-ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	30

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά

Η Ισπανία είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός και εξαγωγέας ελαιολάδου παγκοσμίως. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, από κάθε 100 λίτρα ελαιολάδου που παράγονται παγκοσμίως, τα 45 περίπου προέρχονται από την Ισπανία. Η παραγωγή απασχολεί πάνω από 350.000 αγρότες και δημιουργεί περίπου 15.000 θέσεις εργασίας στη βιομηχανία, αλλά έχει επίσης σημαντικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Για πολλά χωριά σε όλη την Ισπανία, μάλιστα, το ελαιόλαδο δεν αποτελεί μόνο την κύρια οικονομική τους δραστηριότητα, αλλά έχει γίνει επίσης ένδειξη ταυτότητας, παράδοσης και πολιτισμού.

Σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιοκομίας (IOC), τα τελευταία χρόνια η Ισπανία παράγει πλησίον του 65% της ευρωπαϊκής και του 45% της παγκόσμιας παραγωγής, εκτός από τις δύο τελευταίες περιόδους που η ισπανική και η παγκόσμια παραγωγή εμφανίζονται μειωμένες. Οι προβλέψεις για τα αντίστοιχα ποσοστά μεριδίων του ισπανικού ελαιολάδου κατά την καλλιεργητική περίοδο 2023/24 ανέρχονται σε 54% της ευρωπαϊκής και σε 32% της παγκόσμιας παραγωγής.

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιοκομίας (Οκτωβρίου 2024), την καλλιεργητική περίοδο 2022/2023 η Ισπανία παρήγε 665,8 χιλ. τόνους ελαιολάδου (47,8% της παραγωγής της Ε.Ε. και 25,9% της παγκόσμιας παραγωγής) έναντι 1,492 εκατ. τόνων την περίοδο 2021/2022, 1,389 εκατ. τόνων την περίοδο 2020/2021 και 1,125 εκατ. τόνων την περίοδο 2019/2020. Οι προβλέψεις για την καλλιεργητική περίοδο 2023/2024 εκτιμούν το ύψος της ισπανικής παραγωγής σε 766,4 χιλιάδες τόνους, ανώτερη μεν της χαμηλής συγκομιδής της περιόδου 2022/2023, ωστόσο κατά 40,7% χαμηλότερη από το μέσο όρο των πέντε τελευταίων περιόδων, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις για την παραγωγή από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιοκομίας.

Την Ισπανία ακολουθούν σε ό,τι αφορά την παραγωγή ελαιολάδου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του IOC για την περίοδο 2023/2024, η Ιταλία (288,9 χιλ. τόνοι), η Τουρκία (210 χιλ. τόνοι), η Τυνησία (200 χιλ. τόνοι), η Ελλάδα (195 χιλ. τόνοι), η Πορτογαλία (150 χιλ. τόνοι), το Μαρόκο (106 χιλ. τόνοι), η Συρία (95 χιλ. τόνοι) και η Αλγερία (93 χιλ. τόνοι). Οι εκτιμήσεις του IOC για την περίοδο 2023/2024 φέρνουν την ελληνική παραγωγή ελαιολάδου στην πέμπτη θέση παγκοσμίως και στην τρίτη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Πέραν της μεγάλης ποσότητας παραγωγής, η ποιότητα του ισπανικού ελαιόλαδου είναι αρκετά υψηλή, περιλαμβάνοντας 30 ΠΟΠ και 2 ΠΓΕ προϊόντα εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου. Αλλά παρ' όλο που το ελαιόλαδο παράγεται σε 15 από τις 17 αυτόνομες περιφέρειες της Ισπανίας η πλειονότητα των καλλιεργήσιμων εκτάσεων και της παραγωγής προϊόντων προέρχεται από την Κοινότητα της Ανδαλουσίας- με 1,564 εκατ. εκτάρια ελαιώνων, ποσοστό 63,1% των συνολικά καλλιεργούμενων εκτάσεων ελαιώνων το 2022 και 76,3% της

εθνικής παραγωγής- και δευτερευόντως από τις Κοινότητες Καστίλλης La Mancha (ποσοστό 10,5%) και Εστρεμαδούρας (ποσοστό 6,1%). Οι μεγαλύτερες καλλιεργητικές εκτάσεις βρίσκονται στην Κοινότητα της Ανδαλουσίας και συγκεκριμένα, στην περιοχή της Jaén, όπου παράγεται περίπου το 23,7% της εθνικής παραγωγής (588,4 χιλ. εκτάρια, στοιχεία 2022), με τα ελαιόλαδα της εν λόγω περιοχής να έχουν κερδίσει πληθώρα διεθνών βραβείων. Ακολουθούν οι περιοχές της Κόρδοβα (370,3 χιλ. εκτάρια το 2022) και Γρανάδας (208,3 χιλ. εκτάρια το 2022). Συνολικά, σύμφωνα με στοιχεία του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας έτους 2022, σε ολόκληρη την Ισπανία η συνολική επιφάνεια των ελαιώνων με προορισμό την παραγωγή ελαιολάδου ανέρχεται σε 2,481 εκατ. εκτάρια -εκ των οποίων 1,918 εκατ. εκτάρια μη αρδευόμενες και 563 χιλ. εκτάρια αρδευόμενες καλλιέργειες- και σε πλησίον των 300 εκατ. ελαιόδεντρων, άνω των 400 περίπου διαφορετικών ποικιλιών. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι εκτάσεις καλλιέργειας επιτραπέζιας ελιάς ανήλθαν το 2022 σε 154,6 χιλ. εκτάρια, που σχεδόν εξ ολοκλήρου ευρίσκονται στις Κοινότητες Ανδαλουσίας και Εστρεμαδούρας.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, οι ελαιοκαλλιέργειες στην Ισπανία συνίστανται σε περίπου είκοσι διαφορετικές ποικιλίες, κυρίως πράσινων ελαιών.

Η κουζίνα της χώρας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το ελαιόλαδο, το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως σε όλες, σχεδόν, τις τοπικές συνταγές. Παράλληλα, ο πολιτισμός, αλλά και ένα μέρος της οικονομίας της Ισπανίας, αποτυπώνονται στο ελαιόλαδο.

A.2 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/προϊόντος

Το ελαιόλαδο αποτελεί ένα από τα πρωταρχικά προϊόντα του αγροτικού τομέα της Ισπανίας. Είναι το τρίτο πιο εξαγώγιμο αγροτικό προϊόν της χώρας, μετά τα εσπεριδοειδή και τα κρασιά. Επιπροσθέτως, δεν είναι λίγα τα νοικοκυριά των οποίων το εισόδημα εξαρτάται αποκλειστικά από το εμπόριο ελαιολάδου.

B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

B.1 Δομή Παραγωγής

Τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων για το 2022 καταδεικνύουν τη σημασία του τομέα του ελαιολάδου στην Ισπανία: 2.480.633 εκτάρια υπό καλλιέργεια και παραγωγή 672,1 χιλ. τόνων ελαιολάδου την περίοδο 2022/2023, έναντι 1,356 εκατ. τόνων την περίοδο 2021/2022. Η σημαντικότητα της ελαιοκαλλιέργειας είναι ιδιαίτερα έντονη στην Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας, όπου συγκεντρώνονται πάνω από τα τρία τέταρτα της εθνικής παραγωγής, και κυρίως στις επαρχίες Jaén και Κόρδοβας, όπου η ελαιοκαλλιέργεια και η σχετική με την ελιά μεταποίηση αποτελούν τον κύριο τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

B.2 Εξέλιξη Παραγωγής

Η κλιματική αλλαγή κάνει αισθητή την παρουσία της. Την τελευταία διετία, η χειρότερη ξηρασία του 21^{ου} αιώνα, σε συνδυασμό με τη ζέστη της περιόδου ανθοφορίας και τις υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού και του φθινοπώρου, είχε ως αποτέλεσμα «μια καταστροφική συγκομιδή». Επεισόδια υψηλών θερμοκρασιών στα μέσα της περιόδου ανθοφορίας προκάλεσαν απώλειες ανθών και μείωση της καρπώδεσης.

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων για την εσοδεία 2023/2024, η παραγωγή ανέρχεται σε 854 χιλ. τόνους ελαιολάδου, 113,9 χιλ. τόνους πυρηνελαίου και 407,4 χιλ. τόνους επιτραπέζιας ελιάς. Η παραγωγή ελαιολάδου εμφανίζει συγκριτική αύξηση της τάξεως του 28,2% έναντι της προηγούμενης περιόδου 2022/2023, πτώση ωστόσο κατά 30,1% έναντι του μέσου όρου των καλλιεργητικών περιόδων της εξαετίας 2018-2024. Στην περίπτωση των επιτραπέζιων ελιών, η εκτίμηση των προσωρινών στοιχείων για συγκομιδή 407,4 χιλ. τόνων σημαίνει μείωση της τάξεως του 1,6% σε σύγκριση με την προηγούμενη καλλιεργητική περίοδο (2022/2023).

Αναμένεται η αύξηση της συγκομιδής κατά την προσεχή καλλιεργητική περίοδο έως και 1,29 εκατ. τόνους για την περίοδο εμπορίας 2024/25, επίπεδο που υπερβαίνει κατά 51% την προηγούμενη περίοδο. Για την καλλιεργητική περίοδο 2024/2025, η παραγωγή ελαιόλαδου παρουσιάζει εκτιμώμενη άνοδο έναντι της περιόδου 2018-2024 στις Αυτόνομες Κοινότητες Ανδαλουσίας, Καστίλης – Λα Μάντσα και Εστρεμαδούρας, καθώς και στο σύνολο της Ισπανίας, εξαιτίας της ανόδου στην μεγάλη ελαιοπαραγωγό περιοχή της Ανδαλουσίας.

Συνολικά, η διαθέσιμη ποσότητα ισπανικού ελαιολάδου την περίοδο 2023/2024, με βάση τα προσωρινά στοιχεία ανέρχεται σε 1,339 εκατ. τόνους (με 742,27 χιλ. τόνους για εξαγωγή και 410,05 χιλ. τόνους για εγχώρια κατανάλωση), ενώ για το πυρηνέλαιο η αντίστοιχη ποσότητα ανέρχεται σε 245,054 χιλ. τόνους (με 130 χιλ. τόνους για εξαγωγή και 66,854 χιλ. τόνους για εγχώρια κατανάλωση) και για τις επιτραπέζιες ελιές σε 808,05 χιλ. τόνους (267,09 χιλ. τόνους για εξαγωγή και 184,5 χιλ. τόνους για εγχώρια κατανάλωση). Κατά μέσο όρο με βάση στοιχεία μέσων Οκτωβρίου 2024, οι τιμές του έξτρα παρθένου ελαιόλαδου εμφανίζονται κατά την περίοδο 2023/2024 κατά 10,7% χαμηλότερες από εκείνες της αντίστοιχης προηγούμενης περιόδου (2022/2023). Αντίστοιχα μειωμένο ήταν το μέσο επίπεδο τιμών του παρθένου (-6%) και του φωτιστικού ελαιολάδου (-9%).

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζονται τα προσωρινά στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων αναφορικά με τα μεγέθη της ελαιοπαραγωγής κατά την καλλιεργητική περίοδο 2023/2024.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΕΣΟΔΕΙΑ 2023/2024 (χιλ. τόνοι)			
	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΕΛΙΑ
Αρχικό Απόθεμα	248,240	60,154	323,430
Παραγωγή	854,001	113,900	407,400
Εισαγωγές	236,390	71,000	77,220
Ε.Ε.	135,590	45,461	37,348
Εκτός Ε.Ε.	100,800	25,539	39,872
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	1.338,631	245,054	808,050
Εγχώρια κατανάλωση	410,051	66,854	184,505
Εξαγωγές	742,275	130,000	267,089
Ε.Ε.	440,075	50,830	113,857
Εκτός Ε.Ε.	302,200	79,170	153,232
Απώλειες	-	-	83,016
Τελικό Απόθεμα	186,304	48,200	273,440

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

Σύμφωνα με την ανάλυση των στοιχείων για το κλείσιμο της περιόδου 2022/2023 για το ελαιόλαδο, με ένα σύνολο παραγωγής 666,013 χιλ. τόνους, ενώ οι τιμές του έξτρα παρθένου ελαιόλαδου ήταν κατά μέσο όρο κατά 110,2% υψηλότερες από εκείνες της προηγούμενης περιόδου, αντανakλώντας σε μεγάλο βαθμό την αύξηση του κόστους παραγωγής και των έντονων πληθωριστικών πιέσεων στη διάρκεια του 2022. Η κατανάλωση ελαιολάδου της εγχώριας αγοράς ανήλθε συνολικά σε 348,69 χιλ. τόνους, ενώ τα τελικά αποθέματα ανήλθαν σε 248,24 χιλ. τόνους. Οι εξαγωγές με 738,851 χιλ. τόνους υπήρξαν σαφώς χαμηλότερες από την προηγούμενη περίοδο (2021/2022) κατά 32,2%.

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζονται τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων αναφορικά με τα μεγέθη της ελαιοπαραγωγής κατά την καλλιεργητική περίοδο 2022/2023.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΣΟΔΕΙΑ 2022/2023 (χιλ. τόνοι)			
	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΕΛΙΑ
Αρχικό Απόθεμα	454,607	69,524	440,290
Παραγωγή	666,013	99,430	414,090
Εισαγωγές	215,161	74,200	51,555
Ε.Ε.	117,353	59,438	41,132
Εκτός Ε.Ε.	97,808	14,762	10,423
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	1.335,781	243,154	905,935
Εγχώρια κατανάλωση	348,690	64,640	182,489
Εξαγωγές	738,851	118,360	306,947
Ε.Ε.	422,334	45,784	187,984
Εκτός Ε.Ε.	316,517	72,576	118,963
Απώλειες	-	-	93,069
Τελικό Απόθεμα	248,240	60,154	323,430

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

B.3 Παραγωγική δυναμικότητα κλάδου/ προϊόντος

Η Ισπανία διαθέτει τους μεγαλύτερους ελαιώνες παγκοσμίως. Μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε την καλλιέργεια σε τρεις τύπους.

- 1) **Παραδοσιακός:** Τα ελαιόδεντρα δεν βρίσκονται σε απόλυτη στοίχιση μεταξύ τους ενώ παράλληλα σε κάθε εκτάριο γης υπάρχουν μεταξύ 50 και 200 δένδρα.
- 2) **Εντατικός πυκνής φύτευσης:** Τα ελαιόδεντρα βρίσκονται σε απόλυτη στοίχιση μεταξύ τους ενώ σε κάθε εκτάριο γης υπάρχουν μεταξύ 200 και 2.500 δένδρων.
- 3) **Υπερεντατικός υπέρπυκνης φύτευσης:** Είναι ακόμα πιο πυκνή φύτευση από την προηγούμενη κατηγορία, ενώ υπάρχουν ελαιώνες έως και 3.000 δένδρα ανά εκτάριο γης.

Όπως και στην υπόλοιπη Ευρώπη, έτσι και στην Ισπανία, το μεγαλύτερο μέρος των ελαιώνων είναι παραδοσιακού τύπου. Παρόλα αυτά, το ποσοστό επί του συνόλου είναι μικρότερο από ό,τι σε άλλες χώρες όπως, λ.χ. την Ελλάδα, την Ιταλία και την Τυνησία. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύθηκαν το 2023, οι παραδοσιακοί ελαιώνες αποτελούσαν περίπου το 51% των καλλιεργειών, οι εντατικοί πυκνής φύτευσης το 45% ενώ το υπόλοιπο 4% αφορούσαν την κατηγορία υπερεντατικού τύπου, υπέρπυκνης φύτευσης.

B.4 Μέθοδοι-βαθμός κάθετης ολοκλήρωσης στον κλάδο

Η παραγωγή ελαιολάδου αποτελείται από διαφορετικά, διακριτά στάδια: την καλλιέργεια, την συγκομιδή, την παραγωγή και την εμφιάλωση. Συνολικά, υπολογίζονται περισσότερες από 1.800 επιχειρήσεις, το ήμισυ των οποίων είναι συνεταιρισμοί, οι οποίοι και παράγουν περίπου το 60% του συνόλου της παραγωγής. Στην Ισπανία δραστηριοποιούνται, με βάση στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων Οκτωβρίου 2024, 1.834 ελαιοτριβεία, το 46,7% των οποίων ευρίσκονται στην Ανδαλουσία. Επίσης, δραστηριοποιούνται συνολικά 1.815 συσκευαστήρια ελαιολάδου, εκ των οποίων το 82,6% διαθέτει και ελαιοτριβείο, ενώ 48 είναι μεγάλα συσκευαστήρια. Στην Ανδαλουσία ευρίσκονται 708 συσκευαστήρια.

Μερικές από τις πιο σημαντικές εταιρείες στην ισπανική αγορά ελαιολάδου είναι οι: Aceites del Sur-Coosur S.A. (Grupo ACESUR), Deoleo Global S.A.U., DCOOP, Borges, Sovena España S.A.U., Migasa Aceites S.A., Oleoestera S.C.A. Πρόκειται για πλήρως καθετοποιημένες εταιρείες, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε όλο το φάσμα των παραγωγικών διαδικασιών, παράγοντας την πλειονότητα των επωνυμιών που πωλούνται στα περισσότερα σουπερμάρκετ της χώρας.

B.5 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής

Η παραγωγή ελαιολάδου στην Ισπανία υπολογίζεται να ανέλθει σε 1,290 εκατ. τόνους ελαιολάδου την περίοδο 2024/2025, δηλαδή 51% υψηλότερη από την αρκετά χαμηλή συγκομιδή της προηγούμενης περιόδου (854 χιλ. τόνοι σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων), καθώς και αυξημένη κατά σχεδόν 71 χιλ. τόνους (+6%) έναντι του μέσου όρου των

καλλιεργητικών περιόδων της εξαετίας 2018-2024, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις για την παραγωγή από το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων.

Η ανάλυση ανά Αυτόνομη Κοινότητα δείχνει αύξηση της παραγωγής σε σχέση με την καλλιεργητική περίοδο 2023/2024 στην Ανδαλουσία (+77%), στην Καστίλη La Mancha (+29%) και στην Εστρεμαδούρα (+14%). Σημειώνεται ότι στον κατωτέρω πίνακα οι αναλυτικές εκτιμήσεις για τις ποσότητες που αναμένεται να παραχθούν την καλλιεργητική περίοδο 2023/2024 εμφανίζονται ελαφρότερα χαμηλότερες από τις αντίστοιχες συνολικές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2023/2024 ΜΕ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ

	Παραγωγή 2024/2025 τόνοι (εκτίμηση)	% Διαφορά		Παραγωγή 2023/2024 τόνοι	Μέση παραγωγή 2018-2024 τόνοι
		Παραγωγή 2023/2024	Μέση παραγωγή 2018-2024		
ΑΝΔΑΛΟΥΣΙΑ	1.021.000	+77%	7%	578.129	953.785
Almería	7.400	-41%	-43%	12.551	12.912
Cádiz	22.500	+105%	+123%	10.954	10.088
Córdoba	271.000	+79%	+14%	151.628	237.289
Granada	103.300	+84%	-3%	56.217	106.545
Huelva	9.000	-1%	-2%	9.057	9.155
Jaén	445.000	+116%	+8%	205.899	412.929
Málaga	37.800	+22%	-28%	31.015	52.517
Sevilla	125.000	+24%	+11%	100.809	112.350
ARAGÓN	9.894	-45%	-31%	17.912	14.325
Huesca	2.000	-14%	-1%	2.331	2.013
Teruel	1.508	-85%	-78%	10.090	6.947
Zaragoza	6.386	+16%	+27%	5.491	5.040
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΑΛΕΝΘΙΑΣ	6.539	-71%	-69%	22.904	20.828
Alicante	3.675	-51%	-57%	7.467	8.569
Castellón	1.237	-87%	-80%	9.253	6.337
Valencia	1.627	-74%	-73%	6.184	5.921
ΚΑΣΤΙΛΛΗ LA MANCHA	140.000	+29%	+22%	108.707	114.398
Albacete	15.400	+49%	+15%	10.307	13.401
Ciudad Real	65.800	+23%	+19%	53.625	55.157
Cuenca	6.300	+45%	+18%	4.330	5.327
Guadalajara	2.100	+16%	+14%	1.811	1.847
Toledo	50.400	+30%	+30%	38.634	38.666
ΕΣΤΡΕΜΑΔΟΥΡΑ	78.676	+14%	+24%	69.156	63.657
Badajoz	73.354	+20%	+31%	60.882	56.144
Cáceres	5.322	-36%	-29%	8.275	7.512
ΚΑΤΑΛΟΝΙΑ	13.413	-59%	-54%	32.674	29.164
Barcelona	215	-51%	-67%	438	642
Girona	370	-25%	-38%	297	599
Lleida	7.085	-20%	-18%	8.813	8.663
Tarragona	5.743	-75%	-70%	23.126	19.259
ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	20.360	-12%	-11%	23.096	22.818
ΣΥΝΟΛΟ ΙΣΠΑΝΙΑ	1.289.882	+51%	+6%	852.578	1.219.171

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Γ.1 Μέγεθος αγοράς

Το 2023, εντός οικίας, τα ισπανικά νοικοκυριά κατανάλωσαν συνολικά 456,471 εκατ. λίτρα ελαίων, εκ των οποίων τα 286,462 εκατ. λίτρα (μερίδιο 62,8%) αφορούσαν ελαιόλαδο, συμπεριλαμβανομένου του παρθένου και έξτρα παρθένου. Η μέση ατομική κατανάλωση εντός οικίας στην Ισπανία κατά το έτος 2023 μειώθηκε περαιτέρω στα 6,19 λίτρα ελαιόλαδου (-15,3%), το 48,6% του οποίου αφορούσε παρθένο και έξτρα παρθένο ελαιόλαδο. Εξετάζοντας τα δεδομένα με ηλικιακά κριτήρια, παρατηρείται ότι η κατά κεφαλήν κατανάλωση των γηραιότερων ενηλίκων είναι πολύ υψηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο, προφανώς επειδή οι μικρότεροι σε ηλικία δεν καταναλώνουν τις αντίστοιχες ποσότητες ελαιόλαδου. Η ηλικιακή ομάδα άνω των 50 ετών καταναλώνει 13,08 λίτρα κατά κεφαλή, αριθμός ο οποίος ξεπερνά κατά πολύ τη μέση ατομική κατανάλωση, δεδομένου ότι οι ηλικίες κάτω των 35 ετών καταναλώνουν μόλις 4,82 λίτρα κατά κεφαλή. Επισημαίνεται ότι τα νοικοκυριά που αποτελούνται από ζευγάρια με μικρά παιδιά κάτω των 6 ετών, από την άλλη, έχουν τη χαμηλότερη κατά κεφαλήν κατανάλωση στα 4,48 λίτρα / άτομο / έτος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Μέση ατομική κατανάλωση εντός οικίας (λίτρα/άτομο)

	2020	2021	2022	2023
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	8,93	7,72	7,31	6,19
ΠΑΡΘΕΝΟ	0,75	0,71	0,67	0,66
ΕΞΤΡΑ ΠΑΡΘΕΝΟ	3,55	3,00	3,06	2,35
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	4,63	4,01	3,57	3,18

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Μέση ατομική δαπάνη (ευρώ/άτομο)

	2020	2021	2022	2023
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	26,29	25,56	31,32	37,78
ΠΑΡΘΕΝΟ	2,14	2,33	2,84	4,08
ΕΞΤΡΑ ΠΑΡΘΕΝΟ	12,45	11,74	14,43	15,95
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	11,70	11,49	14,04	17,74

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

Τους πρώτους έξι μήνες του 2024, τα ισπανικά νοικοκυριά κατανάλωσαν συνολικά 212,96 εκατ. λίτρα ελαίων, εκ των οποίων τα 117,34 εκατ. λίτρα (55,1%) αφορούσαν ελαιόλαδο, συμπεριλαμβανομένου του παρθένου και έξτρα παρθένου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Κατανάλωση και δαπάνη Ελαιολάδου (Ιανουάριος-Ιούνιος 2024)

	<u>Μέση ατομική κατανάλωση (λίτρα/άτομο)</u>	<u>Μέση ατομική δαπάνη (ευρώ/άτομο)</u>	<u>Συνολική κατανάλωσ (εκατ. λίτρα)</u>	<u>Συνολική δαπάνη (εκατ. ευρώ)</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	2,50	21,41	117,34	1.004,89
ΠΑΡΘΕΝΟ	0,30	2,54	13,90	119,42
ΕΞΤΡΑ ΠΑΡΘΕΝΟ	0,92	8,74	43,37	410,31
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	1,28	10,13	60,06	475,17
ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟ	0,16	0,71	7,65	33,34
ΗΛΙΕΛΑΙΟ	1,80	2,81	87,37	131,71
ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΑΙΟ	0,01	0,02	0,260	0,749
ΛΟΙΠΑ ΦΥΤΙΚΑ ΕΛΑΙΑ	0,07	0,29	3,33	13,59

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

Αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή της κατανάλωσης, εκπλήσσει το γεγονός ότι η μεγαλύτερη κατ' οίκον κατανάλωση παρατηρείται κυρίως στις βόρειες Κοινότητες της χώρας, με τις Κοινότητες που παράγουν λάδι να καταναλώνουν μικρότερες ποσότητες αλλά ποιοτικότερες. Συγκεκριμένα, οι υψηλότερες μέσες ατομικές καταναλώσεις εντός οικίας (με βάση στοιχεία 2023) απαντώνται στη Ριόχα (8,91 λίτρα), στη Γαλικία (8,68 λίτρα), στην Κανταβρία (8,35 λίτρα) και στη Χώρα των Βάσκων (8,24 λίτρα), ενώ ακολουθούν οι Βαλεαρίδες Νήσοι (7,81 λίτρα) και το Πριγκιπάτο των Αστουριών (7,30 λίτρα). Από την άλλη, η μέση κατ' άτομο κατανάλωση λαδιού στην Κοινότητα της Ανδαλουσίας (6,20 λίτρα), της Βαλένθιας (4,75 λίτρα) και της Καστίλης La Mancha (4,16 λίτρα), αλλά και της Μούρθια (4,60 λίτρα) και της Εστρεμαδούρα (4,62 λίτρα) είναι εμφανώς μικρότερη.

Δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες διαφορές στην κατανάλωση ελαιολάδου μεταξύ διαφορετικών οικονομικών τάξεων. Παραδόξως μάλιστα, σύμφωνα με τα στοιχεία του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας, την υψηλότερη μέση κατά κεφαλή κατανάλωση εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου παρουσίασε το 2023 η κατώτερη εισοδηματική τάξη (3,14 λίτρα), ακολουθούμενη από τη μεσαία εισοδηματική τάξη (2,47 λίτρα) και τη μεσαία προς κατώτερη τάξη (2,32 λίτρα).

Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το ελαιόλαδο αποτελεί βασικό προϊόν της Ισπανικής κουζίνας. Επομένως, όλα τα ισπανικά νοικοκυριά διαθέτουν τουλάχιστον ένα μπουκάλι ελαιόλαδου στην κουζίνα τους.

Υπολογίζεται ότι περίπου το 81% των εγχώριων αγορών ελαιολάδου πραγματοποιείται από τα νοικοκυριά, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό χρησιμοποιείται κυρίως από τον ισπανικό κλάδο εστίασης. Σε όλα τα καταστήματα λιανικής, ο καταναλωτής μπορεί να βρει διαφόρων ειδών επωνυμίες ελαιόλαδου, με ιδιαίτερα καλή σχέση ποιότητας-τιμής.

Κατά την περίοδο της πανδημίας, παρατηρήθηκε ότι οι αγορές ελαιόλαδου από τα νοικοκυριά διπλασιάστηκαν. Αυτό καταδεικνύει την σημασία που δίνει ο μέσος Ισπανός καταναλωτής στο συγκεκριμένο προϊόν, το οποίο αποτελεί βασικό συστατικό της διατροφής του.

Οι Ισπανοί καταναλωτές ελαιολάδου δεν επηρεάζονται γενικά από τα χαρακτηριστικά του μπουκαλιού. Στα ράφια των σουπερμάρκετ, σχεδόν όλες οι μάρκες διαθέτουν το προϊόν σε πλαστικά, πράσινα μπουκάλια, με λιτή ετικέτα. Ορισμένες μάρκες παρέχουν και γυάλινα μπουκάλια για έξτρα παρθένο ελαιόλαδο, ωστόσο συνήθως οι καταναλωτές δεν ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για γυάλινες συσκευασίες οι οποίες είναι κατά κανόνα ακριβότερες, με εξαίρεση προϊόντα που διατίθενται σε καταστήματα πολυτελείας ή που απευθύνονται σε καταναλωτικό κοινό μεσαίας προς ανώτερης εισοδηματικής τάξης. Αντίθετα, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ποιότητα του προϊόντος, την τιμή του αλλά και τη φήμη της κάθε μάρκας.

Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης

Κατά τη διάρκεια του 2022 και, ακόμη εντονότερα, του 2023, οι υψηλές τιμές του ελαιόλαδου, οφειλόμενες κατά κύριο λόγο στην εξαιρετικά μειωμένη ισπανική παραγωγή με κύρια αιτία την έντονη ξηρασία, επηρέασαν σημαντικά την ζήτηση στην εγχώρια αγορά. Μετά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία, η αύξηση των τιμών έκανε τα νοικοκυριά να μειώσουν την κατανάλωση, όχι όμως σε ανησυχητικό επίπεδο. Τους μήνες που ακολούθησαν, παρατηρήθηκε σχετική αύξηση της χρήσης εναλλακτικών ελαίων όπως πυρηνέλαιο, σογιέλαιο και διάφορα σπορέλαια, σε συγκριτικά μικρότερες ωστόσο ποσότητες σε σχέση με τη συνολική ζήτηση για ελαιόλαδο. Η έναρξη των πολεμικών επιχειρήσεων στη Μ. Ανατολή προς το τέλος του 2023 ενέτεινε ακόμη περισσότερο τις πληθωριστικές πιέσεις στις τιμές του ελαιολάδου. Ωστόσο, αρκετά δραστικό μέτρο προς την θετική κατεύθυνση υπήρξε η καθιέρωση από την ισπανική Κυβέρνηση μηδενικού συντελεστή ΦΠΑ στο ελαιόλαδο από τον Ιούλιο έως και τον Σεπτέμβριο τρέχοντος έτους, ενώ από τον Οκτώβριο έως και τον Δεκέμβριο εφαρμόζεται υπερμειωμένος συντελεστής ΦΠΑ της τάξεως του 2%. Τρέχον καθεστώς και φορολογικοί συντελεστές ΦΠΑ στην Ισπανία μπορούν να εντοπιστούν στην ιστοσελίδα: https://sede.agenciatributaria.gob.es/static_files/Sede/Tema/IVA/IVA_reperc/Tipos_IVA_2024.pdf.

Κατά το δεύτερο ήμισυ του 2022 και σε ολόκληρη τη διάρκεια του 2023 διεξαγόταν μεγάλη συζήτηση και υπήρξε έντονος προβληματισμός στην Ισπανία αναφορικά με το -απαράδεκτα, όπως χαρακτηρίστηκε- υψηλό επίπεδο των τιμών του ελαιολάδου, το οποίο μάλιστα έβαινε επιδεινούμενο διαρκώς και με ιδιαίτερα ταχείς ρυθμούς. Η εν λόγω συζήτηση κόπασε ελαφρώς στη διάρκεια του 2024, ωστόσο εξακολουθεί να υπάρχει έντονος προβληματισμός, ιδιαίτερα σε κοινωνικές ομάδες χαμηλότερου εισοδηματικού επιπέδου.

Το 2024, τουλάχιστον όπως δείχνουν τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου του έτους που έχει δημοσιεύσει το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, διακρίνεται συνέχιση της τάσης μείωσης της μέσης κατανάλωσης και των αγορών ελαιολάδου, εξαιτίας των συνεχιζόμενων πληθωριστικών πιέσεων, της μείωσης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης και της μείωσης της προσφοράς. Από την καλλιεργητική / εμπορική περίοδο 2024/2025 ωστόσο, με την αύξηση των παραγόμενων ποσοτήτων και συνεπώς της προσφοράς, εκτιμάται ότι τόσο οι τιμές όσο και η κατανάλωση ελαιολάδου θα βελτιωθούν. Πάντως, παρατηρείται γενικά ότι τα ισπανικά νοικοκυριά δαπανούν σήμερα περισσότερο για να πραγματοποιήσουν αγορές ελαιολάδου από ό,τι τα προηγούμενα χρόνια, πράγμα που σημαίνει ότι τα νοικοκυριά αναγκάστηκαν να αυξήσουν τον προϋπολογισμό που διατίθεται για την αγορά ελαιολάδου προκειμένου να αποκτήσουν την ίδια ποσότητα.

Με βάση στοιχεία Ιουνίου 2024, το μέσο ισπανικό νοικοκυριό αφιερώνει το 2,58% του μηνιαίου προϋπολογισμού του προμηθειών αγαθών σε αγορές ελαιολάδου, ποσοστό που εμφανίζεται αυξημένο κατά 17 δέκατα της ποσοστιαίας μονάδας έναντι του 2022. Σε γενικές γραμμές πάντως, δεδομένης της σημασίας του προϊόντος στην ισπανική κουζίνα, δεν αναμένεται ιδιαίτερα μεγάλη μείωση στην κατανάλωση, παρά τις έντονες πληθωριστικές πιέσεις στις τιμές κατά τη διάρκεια των τελευταίων πολλών μηνών.

Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος

Η Ισπανία αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα ελαιόλαδου παγκοσμίως. Η χώρα εξαγει συστηματικά περισσότερο από 1 εκατ. τόνους ετησίως (με εξαίρεση το 2023 όπου εξήγγε 780.000 τόνους περίπου), ενώ η αξία των εξαγωγών υπερβαίνει τα €3 δισ. ετησίως (άνω των €4 δισ. την τελευταία τριετία), με το εμπορικό ισοζύγιο να είναι συντριπτικά θετικό για την Ισπανία. Οι εισαγόμενες ποσότητες είναι κατά πολύ μικρότερες των εξαγωγών και η πώληση των συγκεκριμένων προϊόντων αφορά κυρίως την αγορά από επιλεγμένα καταστήματα και εστιατόρια.

Το 2017 η αξία των ισπανικών εξαγωγών ελαιολάδου είχαν υπερβεί τα €3,6 δισ., ενώ το 2019 οι εξαγόμενες ποσότητες ξεπέρασαν το 1,2 εκατ. τόνους. Το 2021 η αξία των ισπανικών εξαγωγών έφθασε τα €3,52 δισ., το 2022 ανήλθε στα €4,42 δισ. και το 2023 στα €4,48 δισ. αυξημένη κατά 1,29% έναντι του 2022. Το 2021 και το 2022 οι εξαγόμενες ποσότητες ισπανικού ελαιολάδου πλησίασαν τους 1,2 εκατ. τόνους, χωρίς ωστόσο να τους υπερβούν. Τα στοιχεία του έτους 2024 αφορούν το πρώτο οκτάμηνο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

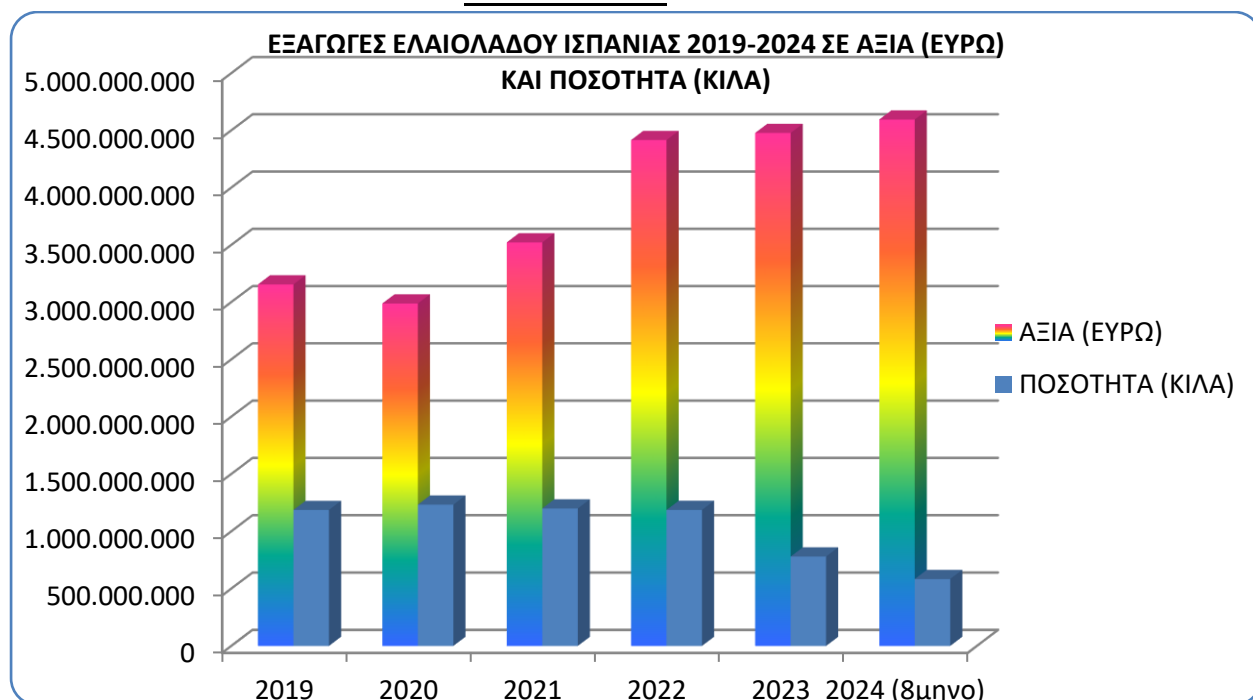
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΙΣΠΑΝΙΑΣ 2019 – 2024 ΣΕ ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ) ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)

	1509		1510		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)	ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)	ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)
2019	2.961.807.626	1.074.423.804	193.020.970	111.873.669	3.154.828.596	1.186.297.473
2020	2.838.274.865	1.132.088.300	149.497.326	100.802.709	2.987.772.191	1.232.891.008
2021	3.322.102.568	1.075.778.973	199.429.373	123.539.292	3.521.531.941	1.199.318.265
2022	4.103.056.904	1.067.867.025	312.564.742	118.760.216	4.415.621.646	1.186.627.241
2023	4.148.402.317	684.492.758	329.292.305	95.389.636	4.477.694.622	779.882.394
2024 (8μηνο)	4.295.983.524	513.484.346	298.652.615	70.058.425	4.594.636.139	583.542.771

Πηγή: DataComex

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Πηγή: DataComex

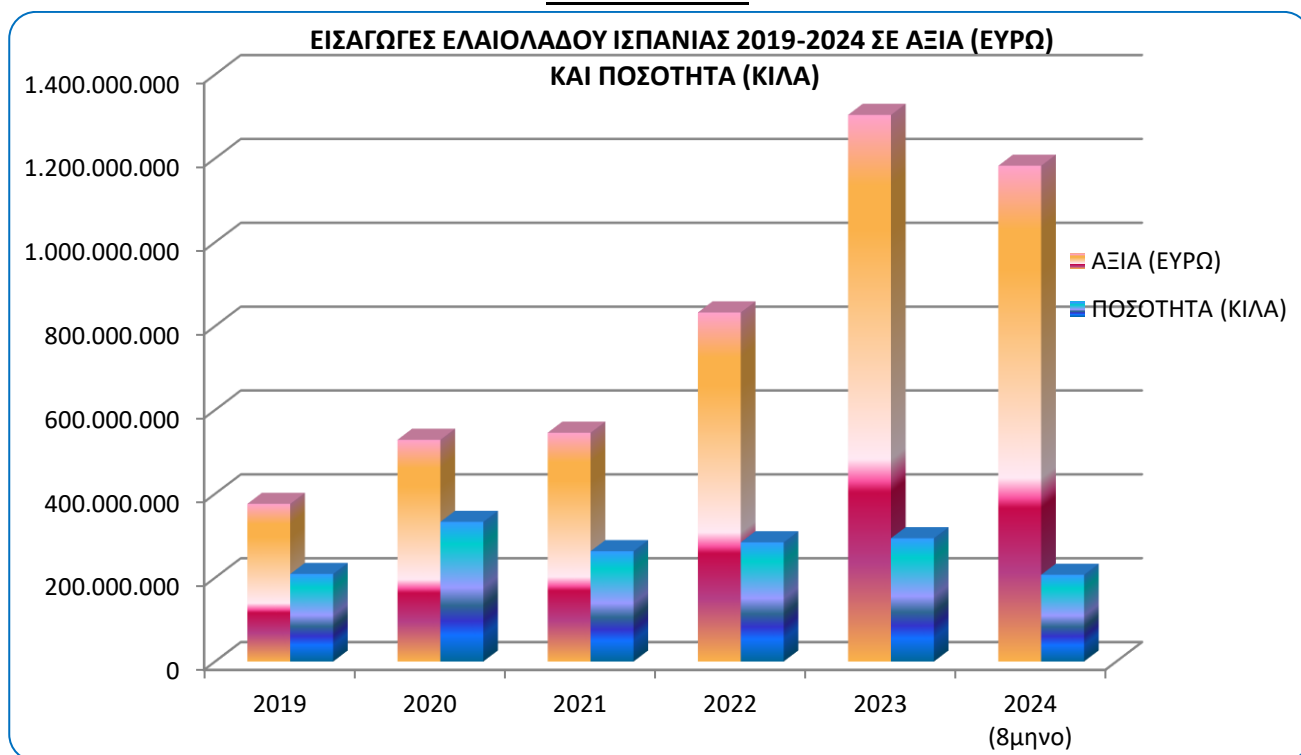
ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΙΣΠΑΝΙΑΣ 2019 – 2024 ΣΕ ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ) ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)						
	1509		1510		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)	ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)	ΑΞΙΑ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΚΙΛΑ)
2019	325.749.809	148.987.039	50.285.293	59.820.855	376.035.102	208.807.893
2020	478.207.563	250.591.025	50.557.487	82.464.222	528.765.050	333.055.247
2021	478.662.193	191.207.841	67.007.445	71.842.931	545.669.638	263.050.772
2022	724.665.021	218.396.313	107.843.466	65.925.623	832.508.487	284.321.936
2023	1.131.022.261	213.305.425	172.619.111	80.663.786	1.303.641.372	293.969.211
2024 (8μηνο)	1.054.608.514	156.497.738	127.794.723	50.395.359	1.182.403.237	206.893.097

Πηγή: DataComex

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Πηγή: DataComex

Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών

- Εξωτερικό Εμπόριο της χώρας/ Γεωγραφική κατανομή

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Εξαγωγές Ισπανίας 2022-2023

A/A	ΧΩΡΑ	ΑΞΙΑ 2022 (€)	ΑΞΙΑ 2023 (€)
1	Ιταλία	1.185.456.011	1.016.713.843
2	Η.Π.Α.	672.790.882	674.359.341
3	Πορτογαλία	418.720.129	502.082.732
4	Γαλλία	353.150.803	458.073.885
5	Ην. Βασίλειο	152.942.602	241.569.530
6	Ιαπωνία	138.646.452	136.027.846
7	Γερμανία	114.290.079	130.447.910
8	Μεξικό	110.651.177	127.585.203
9	Ολλανδία	64.662.260	94.364.671
10	Βραζιλία	85.731.970	88.569.356

Πηγή: DataComex

Αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή ανά ήπειρο, η Ευρώπη καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του συνόλου των ισπανικών εξαγωγών, ακολουθούμενη από την Αμερική, εξαιτίας κυρίως των Η.Π.Α. Εξαγωγές γίνονται και στην Ασία, με σημαντική για παράδειγμα παρουσία στην αγορά της Ιαπωνίας. Ο μεγαλύτερος αποδέκτης του ισπανικού ελαιόλαδου είναι η επίσης μεγάλη παραγωγός, Ιταλία. Η αξία των εξαγωγών στην εν λόγω χώρα ανήλθε σε €1,02 δισ. το 2023. Στη δεύτερη θέση κατατάσσονται οι Η.Π.Α., με την αξία του εκεί

εξαγόμενου ισπανικού ελαιόλαδου όμως να υπολείπεται σημαντικά της αντίστοιχης της Ιταλίας, με €674,36 εκατ. το 2023. Σε αμφότερους τους ανωτέρω προορισμούς εξαγονται σημαντικότερες ποσότητες ισπανικού ελαιολάδου σε μορφή χύδην. Ακολουθούν οι Πορτογαλία (€502,083 εκατ.), Γαλλία (€458,073 εκατ.) και Ηνωμένο Βασίλειο (€241,569 εκατ.).

Επισημαίνεται ότι στο τέλος του 2019, η αμερικανική Διοίκηση αποφάσισε την επιβολή επίδασμου 25% στο ισπανικό ελαιόλαδο και τις πράσινες επιτραπέζιες ελιές (μεταξύ άλλων αγροτικών προϊόντων), ως αντίποινα στο πλαίσιο των εμπορικών διαφορών με την Ε.Ε. αναφορικά με τις αμερικανικές αιτιάσεις για αθέμιτο ευρωπαϊκό ανταγωνισμό του Ομίλου Airbus. Η προσωρινή τότε μείωση των εξαγωγών ισπανικού ελαιολάδου προς τις ΗΠΑ καλύφθηκε από άλλες χώρες, όπως την Πορτογαλία και την Τυνησία, χώρες στις οποίες συσχευάζονταν μεγάλες περισσότερες ισπανικού ελαιολάδου και στη συνέχεια επανεξάγονταν στις ΗΠΑ. Στις αρχές πάντως του 2021, με την αλλαγή ηγεσίας στις ΗΠΑ, υπήρξε αναστολή της εφαρμογής του ανωτέρω δασμού που έπληττε τις ισπανικές εξαγωγές ελαιολάδου στη χώρα.

Σημειώτέον ότι το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών ελαιόλαδου και πυρηνέλαιου στις ΗΠΑ προέρχεται από την Ισπανία, ενώ πάνω από το ήμισυ αυτού αφορά παρθένο ελαιόλαδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Εισαγωγές Ισπανίας 2022-2023

A/A	ΧΩΡΑ	ΑΞΙΑ 2022 (€)	ΑΞΙΑ 2023 (€)
1	Πορτογαλία	402.975.986	499.679.955
2	Τυνησία	224.909.898	242.944.975
3	Ελλάδα	55.672.163	147.421.174
4	Ιταλία	56.825.949	120.566.085
5	Τουρκία	16.701.920	87.438.254
6	Αργεντινή	11.457.673	78.715.671
7	Συρία	5.787.085	27.884.350
8	Μαρόκο	43.803.660	27.884.284
9	Γαλλία	6.827.941	20.471.364
10	Χιλή	635.758	17.477.145

Πηγή: DataComex

Οι εισαγωγές ελαιόλαδου στην Ισπανία είναι πολύ μικρές σε σύγκριση με την εγχώρια κατανάλωση και τις εξαγωγές της χώρας. Το σύνολό τους για το 2023 ανήλθε σε €1,3 δισ. ευρώ. Κύριοι τροφοδότες της Ισπανίας σε ελαιόλαδο είναι η Πορτογαλία και η Τυνησία, ενώ σε μεγάλη απόσταση ακολουθούν η Ελλάδα, η Ιταλία, η Τουρκία και η Αργεντινή.

- Ανάλυση διμερούς εμπορίου ελαιολάδου Ελλάδας-Ισπανίας

α. ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Ελληνικά στοιχεία

		2019	2020	2021	2022	2023	2024 (οκτάμηνο)
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (από την Ελλάδα)	ΑΞΙΑ (ευρώ)	7.284.930	14.602.747	11.188.849	61.405.652	117.604.716	43.306.988
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	7.376.105	19.602.280	9.976.528	19.485.391	36.000.914	10.943.646
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (από την Ισπανία)	ΑΞΙΑ (ευρώ)	6.541.162	2.081.361	6.112.323	6.587.960	8.029.580	10.107.837
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	3.367.634	1.572.607	3.243.376	2.613.026	2.122.479	2.214.802

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

β. ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Ισπανικά στοιχεία

		2019	2020	2021	2022	2023	2024 (οκτάμηνο)
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (από την Ελλάδα)	ΑΞΙΑ (ευρώ)	7.415.724	14.607.724	14.517.677	55.672.163	147.421.174	45.963.246
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	6.779.281	21.855.559	13.543.588	21.149.653	43.369.876	13.151.702
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (από την Ισπανία)	ΑΞΙΑ (ευρώ)	5.757.928	2.670.556	7.002.851	7.638.214	9.475.316	10.573.350
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	2.908.354	1.947.225	3.592.434	3.048.475	2.491.428	2.334.847

Πηγή: DataComex

Η Ελλάδα αποτελεί σχετικά αξιόλογο προμηθευτή της Ισπανίας σε ελαιόλαδο, καθώς ιστορικά το εμπορικό ισοζύγιο έχει υπάρξει θετικό για τη χώρα μας, με το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών εξαγωγών να απαρτίζονται από ραφινάρισμα ελαιόλαδα. Σημειώτέον ότι, με βάση τα ελληνικά στοιχεία, το 2023 οι ελληνικές εξαγωγές ελαιολάδου υπερέβησαν σε αξίες τα €100 εκατ., ανερχόμενες σε €117,6 εκατ., ενώ σε ποσοότητες έφθασαν το υψηλό επίπεδο των 36 χιλ. τόνων. Με βάση τα ισπανικά στοιχεία, το 2023 εμφανίζονται εισαγωγές ελαιολάδου από Ελλάδα €147,42 εκατ. Σημειώνεται επίσης ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., στο οκτάμηνο 2024 η αξία των ελληνικών εξαγωγών ανήλθε στα €43,31 εκατ., ενώ με βάση τα ισπανικά στοιχεία, η εν λόγω αξία ανήλθε σε €45,96 εκατ. Επισημαίνεται ότι τα ισπανικά στοιχεία του Υπουργείου Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού (DataComex), παρουσιάζουν κάποιες διαφοροποιήσεις σε σύγκριση με τα ελληνικά -όπως και στις περισσότερες κατηγορίες προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο διμερούς εμπορίου- ακολουθούν ωστόσο τις ίδιες τάσεις που περιγράφονται ανωτέρω.

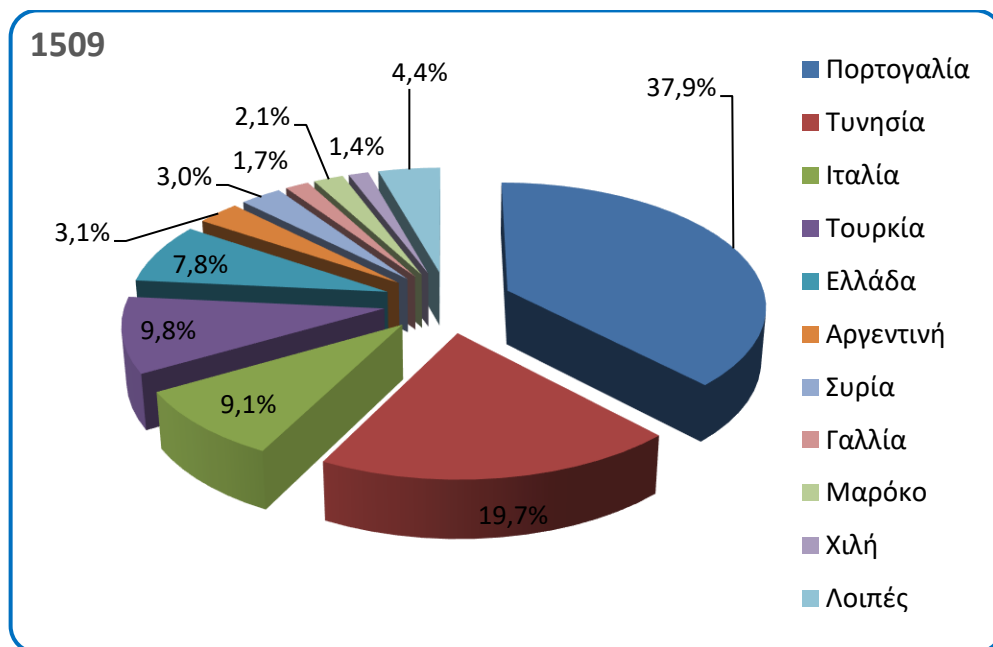
Στους κάτωθι πίνακες και διαγράμματα παρουσιάζεται η κατάσταση του ανταγωνισμού έτους 2023 όσον αφορά στις εισαγωγές της Ισπανίας στις δύο βασικές τετραψήφιες δασμολογικές κατηγορίες ελαιολάδου, με βάση τα ισπανικά στατιστικά στοιχεία (DataComex).

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΔ 1509 (2023)

1509'	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του, που λαμβάνονται αποκλειστικά από ελιές με τη χρήση μηχανικών ή φυσικών μέσων υπό συνθήκες που δεν προκαλούν αλλοίωση του ελαίου, έστω και εξευγενισμένα, αλλά χημικώς μη μετασχηματισμένα				
		ΑΞΙΕΣ (€)	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (ΚΙΛΑ)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΜΕΡΙΔΙΟ (%)
	ΣΥΝΟΛΟ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 2022	724.665.021	218.396.313	3,32	
	ΣΥΝΟΛΟ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 2023	1.131.022.261	213.305.425	5,30	100,0%
	Πορτογαλία	458.612.266	80.782.470	5,68	37,9%
	Τυνησία	215.359.567	41.991.212	5,13	19,7%
	Ιταλία	105.924.803	19.509.137	5,43	9,1%
	Τουρκία	92.980.677	20.943.980	5,22	9,8%
	Ελλάδα	87.438.198	16.724.294	5,23	7,8%
	Αργεντινή	37.647.982	6.549.458	5,75	3,1%
	Συρία	27.884.284	6.310.282	4,42	3,0%
	Γαλλία	23.330.958	3.613.904	6,46	1,7%
	Μαρόκο	20.467.071	4.535.485	4,51	2,1%
	Χιλή	17.477.145	3.004.430	5,82	1,4%
	Λοιπές	43.899.308	9.340.773	4,70	4,4%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΔ 1509 (2023)

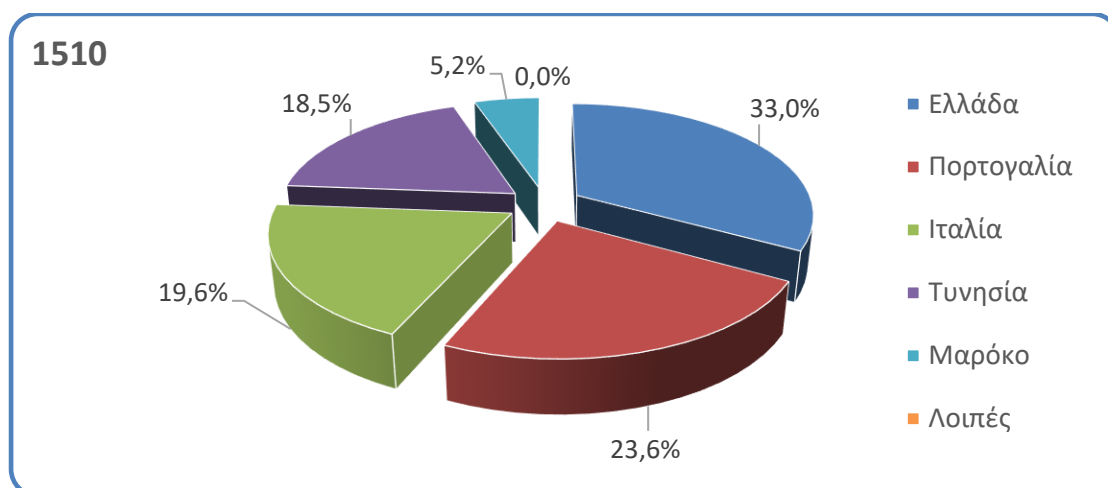

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΔ 1510 (2023)

1510'	Λάδια και τα κλάσματά τους, που λαμβάνονται αποκλειστικά από ελιές και με μεθόδους άλλες από αυτές που αναφέρονται στην κλάση 1509, έστω και εξευγενισμένα, αλλά χημικώς μη μετασχηματισμένα, στα οποία περιλαμβάνονται και μείγματα από αυτά τα λάδια				
		ΑΞΙΕΣ (\$)	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (ΚΙΛΑ)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€)	ΜΕΡΙΔΙΟ (%)
	ΣΥΝΟΛΟ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 2022	107.843.466	65.925.623		
	ΣΥΝΟΛΟ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 2023	172.619.111	80.663.786	2,14	100,0%
	Ελλάδα	59.982.977	26.645.582	2,25	33,0%
	Πορτογαλία	41.067.689	19.011.786	2,16	23,6%
	Ιταλία	36.832.191	15.826.396	2,33	19,6%
	Τυνησία	27.585.407	14.942.084	1,85	18,5%
	Μαρόκο	7.081.348	4.226.682	1,67	5,2%
	Λοιπές	69.499	11.256	6,17	0,0%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΔ 1510 (2023)

Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια

Η Ισπανία ως μέλος της Ε.Ε., ακολουθεί το ενωσιακό δασμολογικό καθεστώς.

Όπως έχει προαναφερθεί, στο τέλος του 2019 η αμερικανική Διοίκηση αποφάσισε την επιβολή επίδασμου 25% στο ισπανικό ελαιόλαδο και τις πράσινες επιτραπέζιες ελιές (μεταξύ άλλων αγροτικών προϊόντων), ως αντίποινα στο πλαίσιο των εμπορικών διαφορών με την Ε.Ε. αναφορικά με τις αμερικανικές αιτιάσεις για αθέμιτο ευρωπαϊκό ανταγωνισμό του Ομίλου Airbus. Η προσωρινή τότε μείωση των εξαγωγών ισπανικού ελαιολάδου προς τις ΗΠΑ καλύφθηκε από άλλες χώρες, όπως την Πορτογαλία και την Τυνησία, χώρες στις οποίες συσχευάζονταν μεγάλες περισσότερες ισπανικού ελαιολάδου και στη συνέχεια επανεξάγονταν στις ΗΠΑ. Στις αρχές του 2021, με την αλλαγή ηγεσίας στις ΗΠΑ, υπήρξε αναστολή της εφαρμογής του ανωτέρω δασμού που έπληττε τις ισπανικές εξαγωγές ελαιολάδου στη χώρα.

Ισπανία αντιμετωπίζει σήμερα -εκ νέου- πρόβλημα με αμερικανικό κανονισμό εποχής Προεδρίας Trump (έτος 2018) ο οποίος έπληττε τις ισπανικές εξαγωγές μαύρων ελιών στις ΗΠΑ με δασμούς μεταξύ 30% και 44%, επί τη βάση ισχυρισμών περί παράνομων ενισχύσεων του εν λόγω ισπανικού κλάδου στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ε.Ε. αλλά και άσκησης ντάμπινγκ τιμών από τους Ισπανούς εξαγωγείς μαύρων ελιών. Η Ευρ. Επιτροπή έφερε το ζήτημα στον ΠΟΕ, ο οποίος στις αρχές τρέχοντος έτους απεφάνθη εκ νέου ότι οι ΗΠΑ θα πρέπει να συμμορφωθούν άμεσα με τις συστάσεις του προηγούμενου πάνελ, ενώ οι αμερικανικές Αρχές φαίνεται να επιμένουν στη διατήρηση των δασμών. Επισημαίνεται ότι για το ζήτημα είχε αποφανθεί πάνελ του ΠΟΕ το Νοέμβριο 2021 ότι η επιβολή των εν λόγω δασμών στις ισπανικές ελιές δεν ήταν συμβατή με τους κανόνες του ΠΟΕ, ωστόσο οι ΗΠΑ δεν υλοποίησαν τις σχετικές συστάσεις.

Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ε.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής

Έχοντας υπόψη τη σημασία του ελαιόλαδου για τους Ισπανούς καταναλωτές, γίνεται εύκολα αντιληπτό από οποιονδήποτε επισκεφθεί τη χώρα ότι το προϊόν πωλείται ευρέως σε όλα τα καταστήματα λιανικής και τροφίμων. Μάλιστα, όπως και σε άλλες χώρες, στα σουπερμάρκετ υπάρχουν σειρές ραφιών αποκλειστικά για το ελαιόλαδο, στις οποίες πωλούνται διάφοροι τύποι ελαιόλαδου, διαφορετικών ποιοτήτων, τιμών και επωνυμιών.

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζονται τα κύρια κανάλια διανομής του ελαιόλαδου στην Ισπανία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: ΚΥΡΙΑ ΔΙΚΤΥΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

Τα ισπανικά νοικοκυριά προμηθεύονται ελαιόλαδο κυρίως μέσω των σουπερμάρκετ και αντίστοιχων καταστημάτων, αφού οι πωλήσεις σε σουπερμάρκετ, υπεραγορές, εκπτωτικά καταστήματα και λοιπά δίκτυα διανομής αφορούν το 99% των συνολικών πωλήσεων. Απ' ευθείας από τον παραγωγό στα νοικοκυριά πωλείται μονάχα το 1% του συνολικού ελαιόλαδου.

Εξετάζοντας τα διαφορετικά είδη ελαιόλαδου, παρατηρούνται ορισμένες διαφορές στις συνήθειες των Ισπανών. Συγκεκριμένα, το έξτρα παρθένο ελαιόλαδο αγοράζεται πιο πολύ σε υπεραγορές και άλλα κανάλια διανομής όπως λ.χ. καταστήματα λιανικής ή απευθείας από τον παραγωγό, σε σύγκριση με τα υπόλοιπα είδη ελαιόλαδου, παρ' ότι το κυρίως κανάλι διανομής είναι το σουπερμάρκετ. Φαίνεται όμως ότι όταν οι Ισπανοί επιλέγουν έξτρα παρθένο ελαιόλαδο, δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητα παρά στην τιμή, καθώς το ποσοστό των πωλήσεων σε εκπτωτικά καταστήματα είναι εμφανώς χαμηλότερο. Όσον αφορά μάλιστα το παρθένο ελαιόλαδο, τα παραδοσιακά σουπερμάρκετ διατηρούν σχεδόν αποκλειστικότητα στην πώλησή του.

E.2 Τιμές λιανικής πώλησης

Η μειωμένη παραγωγή στην εσοδεία 2023/2024, σε περίπου ίδια κλίμακα, ελαφρώς βελτιωμένη σε σύγκριση με αυτή του 2022/2023, συνεχίζει να δημιουργεί αναταράξεις στην αγορά ελαιόλαδου, η τιμή του οποίου συγκρατείται σταθερά σε υψηλά επίπεδα, παρά την σχετική πτώση που έχει καταγράψει στη διάρκεια του 2024 συγκριτικά με τα τέλη του 2023, οπότε η τιμή του ελαιολάδου είχε φθάσει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Στη μείωση της τιμής συνέβαλε και ο μηδενικός συντελεστής φορολογίας που επιβλήθηκε μεταξύ άλλων και για το ελαιόλαδο τον Ιούλιο του τρέχοντος έτος με σκοπό την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών που συνεπάγεται ο πόλεμος στην Ουκρανία. Ωστόσο, ο εν λόγω συντελεστής, ανέβηκε στο 2% στις αρχές του Οκτωβρίου με αποτέλεσμα να παρατηρείται ήδη εκ νέου ανατίμηση που παρατηρείται στη διάρκεια του Οκτωβρίου τρέχοντος έτους, η οποία σε κάποιες περιπτώσεις ξεπερνά ακόμα και το 80%, παρόλο που η σχετική νομοθεσία απαγορεύει την αύξηση του περιθωρίου κέρδους παράλληλα με την αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ. Εν λόγω ανατίμηση δικαιολογείται εν μέρει από το φαινόμενο μείωσης των τιμών του ελαιολάδου στα καταστήματα λιανικής, που παρατηρείται κάθε μήνα Σεπτέμβριο ως απάντηση στην πτώση της αγοραστικής δύναμης που επέρχεται τον Αύγουστο, με την τιμή, ωστόσο, να επανέρχεται από το μήνα Οκτώβριο και να αυξάνεται περαιτέρω κατά την επόμενη περίοδο ενόψει της ζήτησης των Χριστουγέννων.

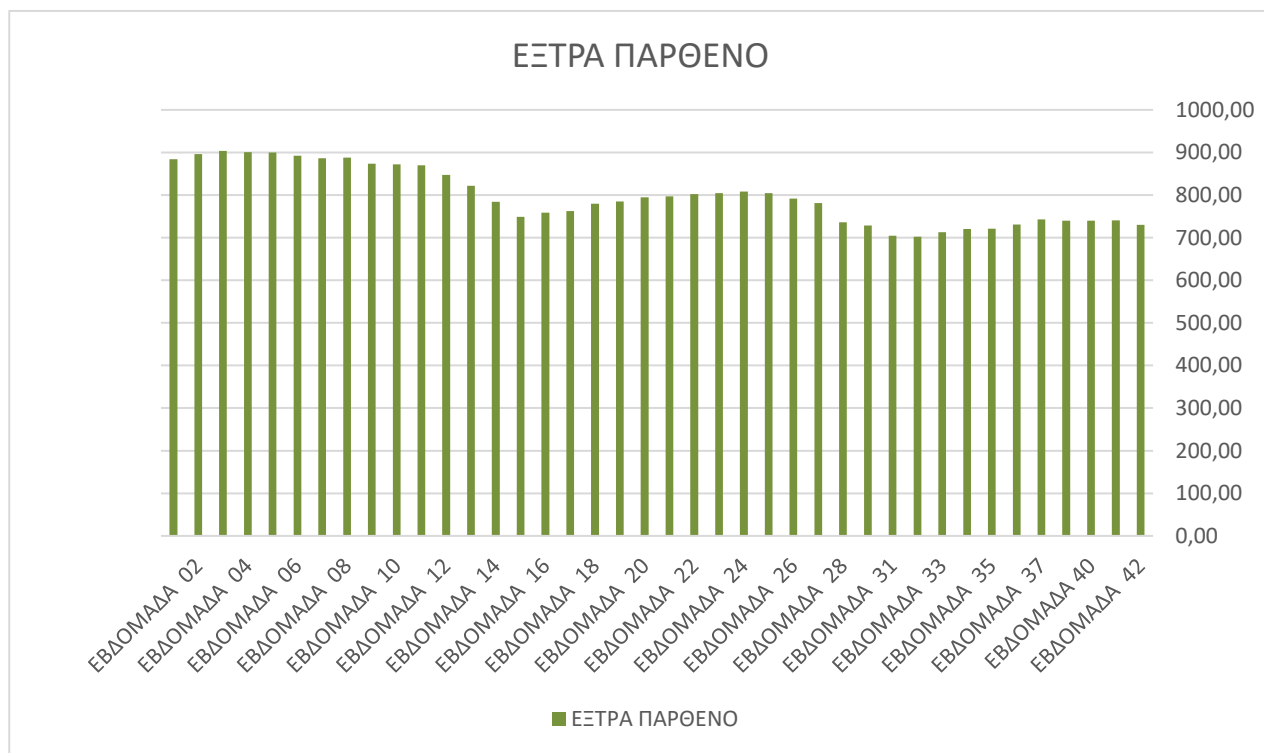
**ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΤΙΜΕΣ ΣΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΕΣ ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
2024 (ευρώ/100 κιλά)**

	Περιοχή	1 ^η	10 ^η	20 ^η	32 ^η	40 ^η
ΕΞΤΡΑ ΠΑΡΘΕΝΟ (λιγότερο από 0,8%)	Jaén	887,00	862,50	798,00	673,50	728,00
	Córdoba	892,50	860,00	795,00	685,00	730,50
	Málaga	875,50	884,00	830,50	747,00	737,50
	Sevilla	887,50	880,50	823,50	698,50	747,00
	Toledo	890,00	870,00	789,00	681,00	729,00
	Badajoz	889,00	871,00	816,50	695,00	730,00
	Ciudad Real	850,00	914,96	859,50	845,00	863,00
	Granada	896,00	862,00	789,50	694,50	726,50
	Tarragona	920,00	890,00	840,00	750,00	740,00
	Jaén	840,00	816,00	745,50	640,50	699,00
ΠΑΡΘΕΝΟ (από 0,8% έως 2%)	Badajoz	771,67	828,75	762,50	645,00	675,00
	Córdoba	737,50	817,50	739,00	627,50	693,00
	Tarragona	860,00	850,00	775,00	680,00	710,00
	Granada	846,50	841,50	748,50	640,00	695,00
	Sevilla	771,50	835,00	742,50	646,50	698,00
	Toledo	847,00	820,00	738,00	639,00	697,00
	Jaén	815,00	803,50	730,50	618,50	686,50
ΛΑΜΠΑΝΤΕ (περισσότερο από 2%)	Córdoba	813,50	760,00	725,00	600,00	662,50
	Tarragona	620,00	600,00	590,00	455,00	500,00
	Badajoz	828,00	792,00	710,00	613,00	650,00
	Málaga	667,50	812,50	678,50	655,00	685,00
	Sevilla	807,50	822,50	707,50	611,00	669,50
	Jaén	792,50	827,00	729,50	616,00	655,00
	Córdoba	747,50	827,50	737,50	632,50	662,50
ΕΞΕΥΓΕΝΙΣΜΕΝΟ	Sevilla	725,00	835,00	729,00	655,00	660,00
	Tarragona	840,00	822,50	705,00	610,00	635,00

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων

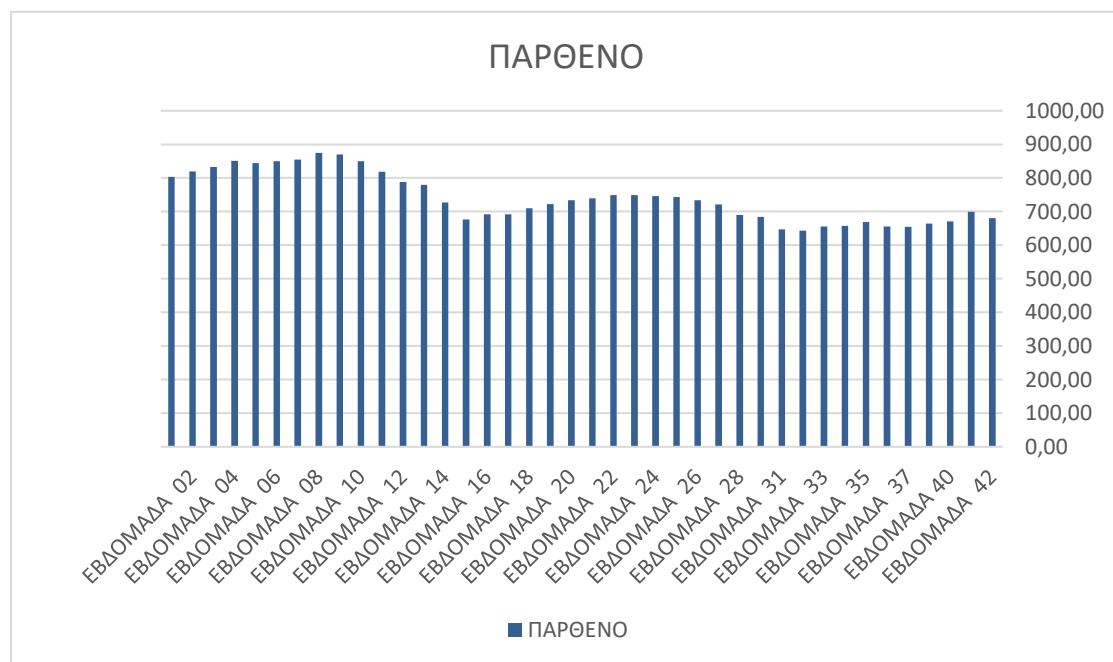

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: ΤΙΜΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΞΤΡΑ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ
ΙΣΠΑΝΙΑ (2024) - ευρώ/100 κιλά**

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

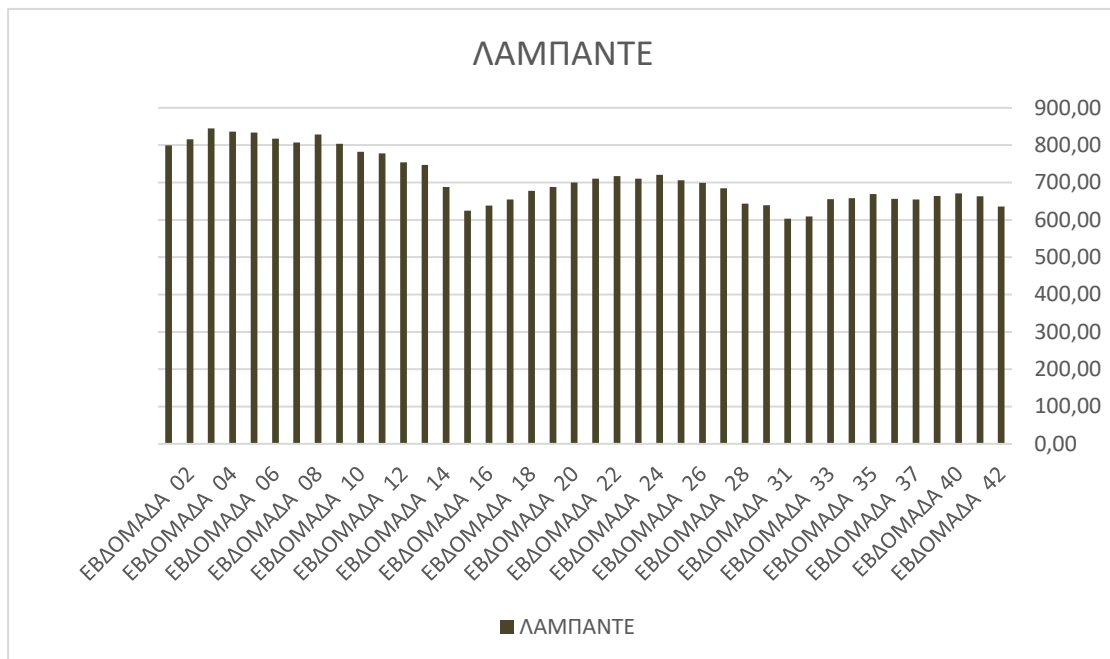
**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: ΤΙΜΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ
(2024) - ευρώ/100 κιλά**

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

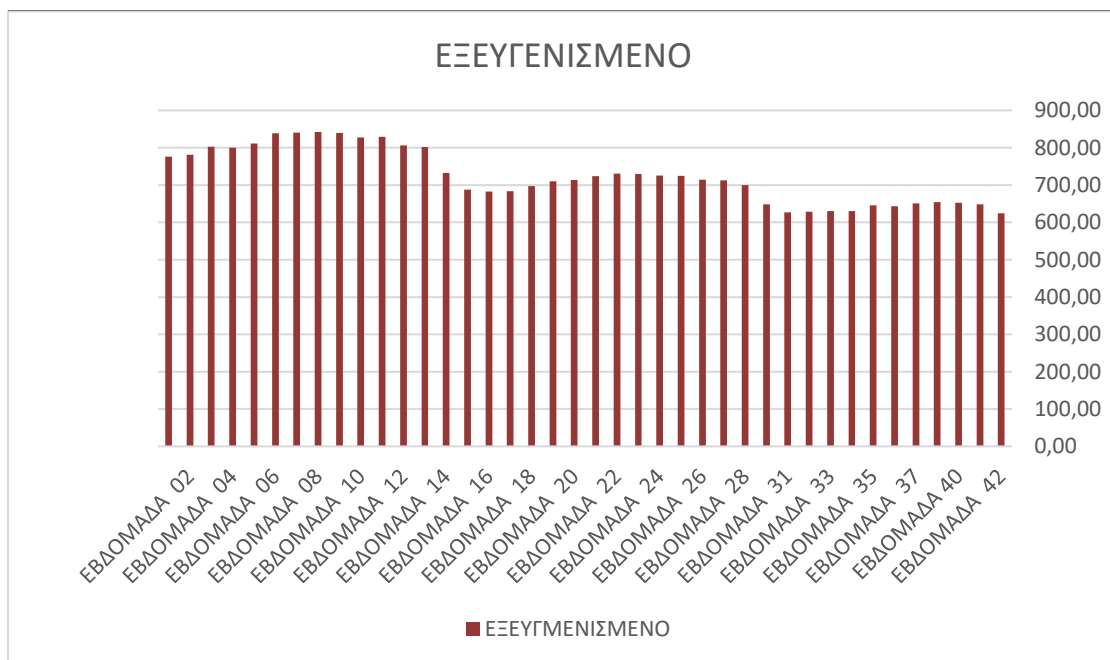

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: ΤΙΜΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΛΑΜΠΑΝΤΕ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ
(2024) - ευρώ/100 κιλά

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: ΤΙΜΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΞΕΥΓΕΝΙΣΜΕΝΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ
ΙΣΠΑΝΙΑ (2024) - ευρώ/100 κιλά

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Η αύξηση των τιμών παραγωγής που παρατηρήθηκε το 2023 μετακυλίστηκε στους καταναλωτές του προϊόντος, με την τιμή λιανικής να αυξάνεται κατά πολύ περισσότερο από 25% σε ένα έτος. Όπως έχει προαναφερθεί στην παρούσα μελέτη, το ελαιόλαδο ήταν από τα πρώτα προϊόντα που επηρεάστηκε από τις αυξήσεις τιμών, ήδη από το προηγούμενο έτος 2022. Όπως φανερώνει, ωστόσο, ο παρακάτω πίνακας, η ραγδαία εκείνη αύξηση έχει σε μεγάλο βαθμό υποχωρήσει.

Στο τέλος Οκτωβρίου τ.ε., στα σημαντικότερα σουπερμάρκετ της χώρας παρατηρήθηκαν οι εξής μέσες τιμές στις κύριες ετικέτες ελαιολάδων, σε πλαστικά ή και γυάλινα μπουκάλια ενός λίτρου:

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΛΙΑΝΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ 1L ΣΕ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024 – ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023 (σε ευρώ, τέλη αντίστοιχων μηνών, σε παρένθεση οι τιμές 10.2023)

	Έξτρα παρθένο	Παρθένο	Ελαιόλαδο	Πυρηνέλαιο
Dia	9,50 (13,52)	8 (10,35)	7 (9,20)	5,05 (4,97)
Carrefour	9,40 (13,13)	7,75 (11,40)	7,50 (9,83)	5,19 (5,55)
Alcampo	10,20 (13,14)	9,40(12,17)	7,40(9,18)	4,95(5,03)
Lidl	8,59	7,69	-	-
Aldi	8,49	7,69	-	-
Eroski	10,83 (12,36)	10,02 (11,65)	8,89 (8,24)	(5,33)4,79
Mercadona	8,85 (9,22)	7,75 (8,22)	6,75(7,35)	-
Hipercor	11,5 (11,30)	10,33(10,55)	8,94	-

Οι μέσες τιμές γνωστών μαρκών στα ράφια των σουπερμάρκετ για μπουκάλια ενός λίτρου έξτρα παρθένου ελαιόλαδου, για την ίδια ημερομηνία ήταν ως εξής:

**ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΛΙΑΝΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΕΤΙΚΕΤΩΝ ΕΞΤΡΑ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ 1L
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023 (σε παρένθεση οι τιμές 10.2023)**

Μάρκα	Τιμή
COOSUR	€11,96 (€10,33)
CARBONELL	€ 10,02 (€11,79)
DCOOP	€ 13,21 (€9,70)
HOJIBLANCA	€ 11,70 (€10,62)
LA MASÍA (απλό παρθένο)	€ 9,48 (€8,99)
VALDEZARZA	€9,15 (€8,98)
BORGES	€11,01 (€9,49)
OLEOESTEPA	€ 11,76 (€10,01)
HACENDADO MERCADONA	€ 8,85 (€8,50)

Επισημαίνεται ότι τα έντονα καιρικά φαινόμενα που παρατηρήθηκαν κατά την περίοδο τέλους Οκτωβρίου- αρχών Νοεμβρίου τρέχοντος έτους καθυστερούν τη συγκομιδή και εντείνουν την πίεση στην αγορά, με τους παραγωγούς να προβλέπουν αύξηση των τιμών βραχυπρόθεσμα, ακριβώς τη στιγμή που η συνολική διαθεσιμότητα ελαιολάδου εκτιμάται σε περίπου 1.716.186 τόνους, περίπου 275.000 τόνους λιγότερους από τον μέσο όρο των τελευταίων πέντε ετών. Αυτό το πλαίσιο έλλειψης δημιουργεί αβεβαιότητα σχετικά με τη συμπεριφορά της αγοράς τον Νοέμβριο. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις προειδοποιούν ότι με τόσο χαμηλό απόθεμα, θα είναι δύσκολο να καλυφθεί η ζήτηση για την περίοδο 2024/25.

Ωστόσο, αναμένεται ότι οι πωλήσεις θα αυξηθούν συνολικά (εγχώριες συν εξαγωγές) σε 1.460.000 τόνους, με ώθηση από την ανάκαμψη της εσωτερικής αγοράς και την αύξηση των εξαγωγών, ιδίως λόγω της κακής συγκομιδής στην Ιταλία, ενώ την ίδια στιγμή, ο στόχος της ανάκαμψης της της εσωτερικής κατανάλωσης αποτελεί πρόκληση.

ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Δεδομένης της σπουδαιότητας του προϊόντος, το θεσμικό πλαίσιο αποτελείται από έναν αριθμό νόμων σχετικά με όλες τις διαδικασίες καλλιέργειας, παραγωγής και εμπορίου του ελαιόλαδου.

Υπάρχει διαθέσιμος στο διαδίκτυο ο Κώδικας του κλάδου (Código del Sector del Aceite), όπου και παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο του στον ακόλουθο ιστότοπο (στην ισπανική, πλήρως επικαιροποιημένο από 18.10.2024):

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=2ahUKEwif1OCGI67pAhVDxhoKHVkRC2sQFjACegQIAhAB&url=https%3A%2F%2Fboe.es%2Fbiblioteca_juridica%2Fcodigos%2Ffabrir_pdf.php%3Ffich%3D290_Codigo_del_Sector_del_Aceite_.pdf&usg=AOvVaw2F7ZMsDAMvLJLi9cjPorUL

Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Z.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση–προσφορά, προοπτικές της αγοράς

Το ελαιόλαδο έχει την ίδια σημασία για την Ισπανία όσο και την Ελλάδα και τις υπόλοιπες μεσογειακές χώρες, με την κατανάλωσή του στην Ισπανία να είναι η δεύτερη παγκοσμίως μεγαλύτερη ανά κάτοικο μετά την Ελλάδα, με μεγάλη ωστόσο απόσταση, σύμφωνα με στοιχεία 2024 (24 λίτρα ετησίως ανά κάτοικο στην Ελλάδα, έναντι 14,2 λίτρα στην Ισπανία). Η κουζίνα της χώρας και, ιδίως οι μεσογειακές Κοινότητες, συμπεριλαμβάνουν το ελαιόλαδο σχεδόν στο σύνολο των πιάτων τους. Αν και το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής καταναλώνεται, το ελαιόλαδο χρησιμοποιείται και σε παρασκευές άλλων προϊόντων, όπως σαπούνια και άλλα καλλυντικά προϊόντα.

Για ορισμένες περιοχές, η καλλιέργεια ελαιών και η μετέπειτα επεξεργασία για την παραγωγή του ελαιόλαδου είναι ύψιστης οικονομικής σημασίας, καθώς ένα μεγάλο μέρος των πολιτών βασίζει το εισόδημά του σε αυτό το προϊόν. Η παραγωγή ξεπερνά κατά πολύ την εγχώρια κατανάλωση, με αποτέλεσμα η περίσσια ποσότητα να εξάγεται σε ολόκληρο τον κόσμο, κυρίως στην Ευρώπη και τις Η.Π.Α., με την Ασία να συνιστά αναδυόμενη αγορά για το ισπανικό ελαιόλαδο.

Οι περισσότερες αγορές πραγματοποιούνται από τα νοικοκυριά για ιδία χρήση. Μεγάλη είναι επίσης η ζήτηση από τα καταστήματα εστίασης, δεδομένης, όπως αναφέρθηκε, της σπουδαιότητας του προϊόντος για την κουζίνα της χώρας. Η ζήτηση του ηλιέλαιου έχει σημειώσει μικρή αύξηση τα τελευταία έτη, καθώς αρκετοί καταναλωτές το επιλέγουν έναντι του ελαιόλαδου ιδίως για το τηγάνισμα, με το ελαιόλαδο, ωστόσο, να συνεχίζει να πρωτοστατεί με μεγάλη διαφορά, τάση η οποία δεν αναμένεται να μεταβληθεί ιδιαίτερα στο μέλλον, εξαιτίας της σημασίας του προϊόντος και των διατροφικών του χαρακτηριστικών για την ισπανική διατροφική κουλτούρα.

Γενικά, η σχέση ποιότητας-τιμής του ισπανικού ελαιολάδου είναι ιδιαίτερα υψηλή, ιδιαίτερα έτη της πανδημίας και λίγο μετά που οι τιμές είχαν μειωθεί σημαντικά βλάπτοντας τους ελαιοπαραγωγούς. Η παρατηρούμενη ωστόσο την τελευταία διετία ραγδαία αύξηση των τιμών του ελαιολάδου έχει δημιουργήσει σημαντικές ανησυχίες τόσο στους παραγωγούς όσο και στο ισπανικό Υπουργείο Γεωργίας,

όσον αφορά τα προβλήματα που ενδέχεται να δημιουργήσει στην διάθεση του προϊόντος. Η παρατηρηθείσα παρατεταμένη -με διακυμάνσεις- ξηρασία την διετία 2022-2024 που λιγόστεψε την εγχώρια παραγωγή, σε συνδυασμό με τις έντονες πληθωριστικές πιέσεις που άσκησαν στις τιμές του ελαιολάδου διεθνώς αφ' ενός ο πόλεμος στην Ουκρανία και αφ' ετέρου η πολεμική σύγκρουση στη Μ. Ανατολή, ώθησαν τις εγχώριες τιμές στις μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες σε επίπεδα ακόμη και πλησίον των 15 ευρώ το λίτρο κατά περιόδους, καθιστώντας το ελαιόλαδο είδος πολυτελείας και προκαλώντας έντονες συζητήσεις στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό της χώρας.

Δεδομένου ότι η Ισπανία παραδοσιακά παράγει πάνω από το ήμισυ της ευρωπαϊκής και το 45% της παγκόσμιας παραγωγής, η χώρα διαθέτει θεσμούς αφοσιωμένους στην αγορά του ελαιόλαδου. Ειδικότερα, η Κοινότητα της Ανδαλουσίας, από την οποία προέρχεται η μεγαλύτερη παραγωγή, στεγάζει παρατηρητήριο τιμών αλλά και κέντρα Έρευνας και Ανάπτυξης. Τα πλέον χρησιμοποιούμενα παρατηρητήρια τιμών είναι αυτό της Κοινότητας Ανδαλουσίας

(διεύθυνση:

<https://ws142.juntadeandalucia.es/agriculturaypesca/observatorio/servlet/FrontController?action=UltimosPrecios&subsector=33&producto=33000&posicion=2291332>), της Infaoлива (διεύθυνση <https://www.infaoliva.com>), της Olimerca (διεύθυνση: <https://www.olimerca.com/precios>) και της POOLred (διεύθυνση: <https://www.poolred.com>), ενώ πλούσια πληροφόρηση για την εξέλιξη των τιμών του ελαιολάδου παρέχει επίσης η οικεία ιστοσελίδα του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας, στη διεύθυνση: https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/producciones-agricolas/aceite-oliva-y-aceituna-mesa/Evolucion_precios_AO_vegetales.aspx.

Παράλληλα, στο Πανεπιστήμιο της Jaén (Universidad de Jaén), υπάρχουν μεταπτυχιακά προγράμματα για το ελαιόλαδο, ενώ γίνονται και πολλές έρευνες στον τομέα. Επιπλέον, οι γεωργοί εφαρμόζουν ολοένα πιο ανεπτυγμένη τεχνολογία, προκειμένου να αυξήσουν την ποιότητα του τελικού προϊόντος. Ακόμη, στην πρωτεύουσα της Ισπανίας, Μαδρίτη, διατηρεί την έδρα του, από την ίδρυσή του, το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιοκομίας (International Olive Council), το οποίο αποτελεί τον μοναδικό παγκόσμιο διακυβερνητικό οργανισμό στον τομέα του ελαιόλαδου και των επιτραπέζιων ελαιών. Κατέχει μοναδική θέση ως φόρουμ για την έγκυρη συζήτηση επί θεμάτων που κατεξοχήν ενδιαφέρουν τη βιομηχανία ελαιόλαδου και ελιάς. Θεωρείται, επίσης, σημείο επαφής μεταξύ των κλαδικών ενώσεων, της βιομηχανίας ελαιολάδου και του ευρύτερου κοινού. Στόχος του είναι ο συντονισμός της παγκόσμιας συνεργασίας των χωρών-παραγωγών ελαιόλαδου, τόσο μεταξύ τους όσο και με τον ιδιωτικό τομέα, η προβολή και η προώθηση του ελαιόλαδου και της επιτραπέζιας ελιάς και η αύξηση των εξαγωγών αυτών. Επίσης, το Συμβούλιο συλλέγει και παρέχει σημαντικά στατιστικά στοιχεία που αφορούν τα εν λόγω προϊόντα, συντάσσει έρευνες και μελέτες ενώ παράλληλα λειτουργεί και ως παρατηρητήριο του κλάδου. Αποτελείται από 19 μέλη, ένα από τα οποία είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση,

η οποία αντιπροσωπεύει όλες τις χώρες που παράγουν ελιές και ελαιόλαδο. Τα μέλη της αντιπροσωπεύουν το 98% της παγκόσμιας παραγωγής ελαιόλαδου.

Γεγονός είναι ότι και στο ελαιόλαδο, όπως και σε άλλες κατηγορίες προϊόντων, οι Ισπανοί καταναλωτές επιλέγουν κατά βάση προϊόντα εγχώριας παραγωγής. Επομένως, οι εισαγωγές της χώρας αφορούν συγκεκριμένους τύπους ελαιόλαδου, οι οποίοι διοχετεύονται κυρίως σε γαστρονομικά εστιατόρια ή πελάτες που ψάχνουν διαφορετικές ποιότητες και ποικιλίες ελαιολάδου. Στο πλαίσιο αυτό κινούνται γενικά και οι εξαγωγές ελληνικού ελαιολάδου, ενώ την τελευταία τριετία παρατηρούνται σημαντικότερες ισπανικές εισαγωγές ελληνικού ελαιολάδου, κυρίως σε μορφή χύδην, με σκοπό την κάλυψη των κενών στην εγχώρια παραγωγή. Το ελληνικό ελαιόλαδο θα πρέπει ωστόσο να στοχεύει στην διείσδυση και κατάληψη τμημάτων “niche” της εγχώριας αγοράς, όπως των προϊόντων *delicatessen* με ιδιαίτερη έμφαση και στα βιολογικά ελαιόλαδα, καθώς και στην κάλυψη περαιτέρω κενών που ενδεχομένως παρατηρούνται στην εγχώρια προσφορά.

Η. ΠΗΓΕΣ-ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων: <https://www.mapa.gob.es>

Διεπαγγελματική Ελαιόλαδου Ισπανίας (Interprofesional del Aceite de Oliva Española): <https://www.aceitesdeolivadeespana.com>

Ισπανική Ένωση Βιομηχανιών και Εξαγωγέων Ελαιολάδου και Πυρηνέλαιου (ASOLIVA): <http://www.asoliva.com>

Ισπανική Ένωση Κοινοτήτων Ελαιώνων (AEMO): <https://www.aemo.es>

Αγροτική Ένωση Νέων Αγροτών (ASAJA): <https://www.asaja.com>

Συντονιστική Οργανώσεων Αγροτών και Κτηνοτρόφων (COAG): <http://coag.org>

Αγροδιατροφικοί Συνεταιρισμοί (Cooperativas Agro-Alimentarias): <https://www.agro-alimentarias.coop>

Αρχή Διατροφικής Ενημέρωσης και Ελέγχου (AICA): <https://www.aica.gob.es>

Ένωση Μικρών Αγροτών και Κτηνοτρόφων (UPA): <https://www.upa.es>

Εθνική Ένωση Εμφιάλωσης και Εξευγενισμού Βρώσιμων Ελαίων (ANIERAC): <https://anierac.org>

Περιοδικό Olimerca: <https://www.olimerca.com>

Εθνική Ένωση Επιχειρήσεων Πυρηνέλαιου (ANEO): <https://www.aneorujo.es>

Διεπαγγελματική Πυρηνέλαιου (ORIVA): <https://oriva.es>

Σύστημα Ενημέρωσης Τιμών Παραγωγής (POOLred): <http://www.poolred.com>

Διεθνής Έκθεση Ελαιόλαδου World Olive Oil Exhibition: <https://www.oliveoil exhibition.com>, Μαδρίτη (IFEMA), Ετήσια. Επόμενη έκδοση 11-12/3/2025.

Διεθνής Έκθεση Ελαιόλαδου EXPOLIVA: <http://www.expoliva.com> Jaén, Διετής. Επόμενη έκδοση 14-17/5/2025.

Κυβέρνηση Ανδαλουσίας (Junta Andaluca): <https://www.juntadeandalucia.es>